

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין בייטש זצ"ל

גליון
206

האימורין) על המזבח ולא על האכילות, וסובר שאם אין בשר אין דם.

רבי יהושע הסובר שצריך שניהם גם דם וגם בשר היינו רק ביחיד, שלכתחלה אין זורקין הדם אם נטמא הבשר ואם זרק הורצה, אבל בציבור זורקין לכתחלה שסובר טומאה הותרה בציבור (ומה"ט מתני' קאי גם לר"י, אך מסקנת הש"ס להלן ע"ח: שלא הכשיר אלא בנטמא דאיתא בעינא משא"כ אבוד ושרוף).

דף ע"ח. יום א' פרשת משפטים - כ"ה שבט תשפ"א

דף ע"ח - עמוד א'

ריצוי ציץ על אכילות - לרבי אליעזר מרצה, ומשוי ליה כטהור למיקבעינהו בפיגול (שאין פיגול חל כשיש על הקרבן פסול נוסף כגון פסול טומאה), ולאפוקי מידי מעילה, (אבל אינו מרצה להתירו באכילה, וכן אין צריך לשיטתו לריצוי ציץ כדי לזרוק הדם, שהרי סובר שאף שאין בשר יש דם). לרבי יוסי אינו מרצה אכילות, ואם סבר כרבי יהושע שאם אין בשר אין דם - קמ"ל שאם נטמא הבשר אין הציץ מרצה עליו ואין הדם נזרק. ואף אם סבר כרבי אליעזר, נפקא מיניה - שאכן הזריקה כשרה לענין שיצא הבעלים ידי חובת נדרם, אך אין הציץ מרצה על הבשר לקבעו בפיגול ולהוציאו מידי מעילה.

גם למאן דאמר אין ציץ מרצה על האוכלין, מכל מקום לחם הפנים בא בטומאה - שיש בזיכין העומדים במקום קומץ - להתיר את הלחם. ובקרבן עומר - יש קומץ למנחה, והציץ מרצה עליהם שהרי הם עולים על המזבח, וכן שתי הלחם כשבאים עם הכבשים, שהכבשים באים בטומאה שהציץ מרצה עליהם.

הזאה על הכהנים המזפורשים שבעה ימים, והם כהן השורף את הפרה, וכהן גדול לפני יום הכיפורים, מזין עליהם מאפר פרה אדומה - לרבי מאיר כל יום, ולרבי יוסי שלישי ושביעי, (והגמרא מוכיחה מכך שרבי יוסי סובר שטומאה דחוייה בציבור ולא הותרה, שלסוברים 'הותרה' אין צריך להזות על הכהן גדול לצורך עבודת יוה"כ שהרי קרבנות ציבור הן שקבוע להם זמן).

שתי הלחם באים בטומאה שלמדנו במשנה - אם הכוונה כשבאים בפני עצמם בלי הכבשים, היינו שלא כרבי יוסי, הסובר שטומאה דחוייה וצריך ריצוי ציץ, וסובר שאין ציץ מרצה האוכלין, ושתי הלחם נאכלים בשלימות ואין בהם עולין (אבל שאר קרבנות ציבור באים בטומאה גם לרבי יוסי, שהרי יש להם לכל הפחות דבר אחד העולה למזבח).

מסקנת הסוגיא והכרעת רבי יוסי - נטמא בשר קרבן ציבור לכו"ע זורקין הדם לכתחלה, נטמא בשר קרבן יחיד - לרבי אליעזר זורקים, שאין צריך שניהם, לרבי יהושע לכתחלה אין זורקים, ובדיעבד אם זרק הורצה, כיון דאיתא בעינא. נאבד או נשרף בשר קרבן יחיד - לרבי אליעזר זורקים הדם,

דף ע"ז. שב"ק מברכים - כ"ד שבט תשפ"א

דף ע"ז - עמוד א'

כל קרבנות ציבור שקבוע להם זמן דוחין שבת וטומאה שלומדים ממה שכתוב בהם 'מועד' (בתמיד ופסח כתוב 'במועד', קרבנות ציבור כתוב 'במועדיכם', עומר ושתי הלחם והקרב עמהם כתוב 'ידבר משה את מועדי ה', ראש חודש גם נקרא מועד דכתיב 'קרא עלי מועד').

לרבי יהודה טומאה הותרה בציבור ואין צריך ריצוי ציץ. ורק בקרבן יחיד שהובא בטומאה צריך ריצוי ציץ, וסובר שהציץ מרצה רק בעודו על מצחו של כהן גדול. לרבי שמעון טומאה דחוייה בציבור, וצריך ריצוי ציץ, אך סובר שמרצה גם כשאינו על מצחו, ולכן עבודת יוה"כ כשירה בטומאה, אף כשאין כהן גדול לבוש בציץ (ולרבי יהודה כשירה משום שטומאה הותרה בציבור).

הציץ מרצה על טומאת הדם וקמצים, אבל על האוכלים (בשר ושיירי מנחה הנאכלים) - לרבי אליעזר מרצה, ולרבי יוסי אינו מרצה.

לרבי יהושע צריך שניהם - דם ובשר לריצוי הקרבן, שסובר שאם אין בשר אין דם ואם אין דם אין בשר, ולומד זאת מהכתוב 'ועשית עולותיך הבשר והדם'. לרבי אליעזר - דם נזרק אע"פ שאין בשר, שלומד מהפסוק 'ודם זבחך ישפך'.

מצוה לזרוק איברים על גבי המערכה, לרבי אליעזר נלמד מהכתוב 'ועשית עולותיך הבשר והדם' - מה דם בזריקה אף בשר בזריקה, ולכן היה אויר בין כבש למזבח (שע"י כך יזכור לזרוקו, תוד"ה אויר).

דף ע"ז - עמוד ב'

הקטרת האימורים מעכבת אכילת הבשר רק כשישנם, אבל כשאינם, כגון שנטמאו או שנאבדו לא מעכב.

אין הבשר נאכל קודם זריקת הדם, לרבי אליעזר לומדים זאת מקרא דכתיב 'ודם זבחך ישפך והבשר תאכל', ולרבי יהושע לומדים מקל וחומר מאימורים שאף שאם אינם בעולם אינם מעכבים אכילת הבשר אע"כ כשישנם הרי הם מעכבים, זריקת דם שמעכב כשאין דם ראוי לזריקה (שכיון שלא נזרק אין כהנים זוכים משולחן גבוה. רש"י), כל שכן שיעכב כשיש דם שאין הבשר נאכל קודם זריקה.

נטמאו או אבדו שירים של מנחות, לרבי אליעזר הקומץ כשר להקטרה, ולרבי יהושע אם אין שיריים אין קומץ, שצריך שניהם גם במנחות.

נטמא הבשר וחלב קיים או נטמא חלב ובשר קיים, גם לרבי יהושע זורקים את הדם, אבל אם נטמאו שניהם אין זורקים את הדם (מלבד בקרבן פסח שדווקא אם בשר קיים זורקים את הדם, כמבואר במשנה להלן ע"ח:), שסובר שאין הציץ מרצה על העולין

לרבי יהושע הקרבן פסול גם בעבר וזרק. והכרעת רבי יוסי - לכתחלה כרבי יהושע שאין זורקין אפילו בנטמא הבשר, ובדיעבד כשר כרבי אליעזר גם בנאבד או נשרף.
דף ע"ח - עמוד ב'

נטמא בשר הפסח וחלב קיים - אינו זורק הדם אפילו לרבי אליעזר - שעיקר הפסח לאכילת אדם הוא בא. נטמא חלב ובשר קיים - זורק הדם לכו"ע. ובשאר קרבנות - נטמאו הבשר והחלב - לרבי אליעזר זורק הדם, שסובר שאף כשאין בשר יש דם, ולרבי יהושע אין הדם נזרק. ואם נטמא בשר וחלב קיים - זורק הדם גם לרבי יהושע כיון שיש שניהם - אימורים ודם.

אכילת פסחים - לרבנן לעיכובא (ואם נטמא הבשר ועבר זורק הדם לא יצא ידי חובתו), שאיתקש אוכליו למנוייו, כשם שמנוייו מעכב (ששנה עליהם הכתוב) כך גם אוכליו מעכב. לרבי נתן אכילה רק למצוה ולא לעיכובא, ולכן אם נטמא הבשר ועבר זורק הדם - הורצה (ורב העמיד המשנה כרבי נתן, וכוננת המשנה לפסול את הזריקה רק לכתחילה).

כל ישראל יוצאין בפסח אחד - היינו לרבי נתן הסובר שאין אכילת פסח מעכבת לכן יוצאים אע"פ שאין כזית לכל אחד ואחד, (אך בתחילה אמרו שאפשר שאף שאין סובר שהאכילה מעכבת, מכל מקום צריך שיהא נשחט באופן שיכול לאכלו, ולכן בנטמא הבשר מודה שפסול, ורק כאן הכשיר כיון שאם חזרו חלק מהם יהא ראוי להנשארים, וכן להיפך, ולכן אף אם לא חזר אף אחד - הי' מינייהו מפקת).

נמנו עליו חבורה אחת וחזרו ונמנו חבורה נוספת : לחכמים - הראשונים שיש להן כזית יצאו, והאחרונים חייבין לעשות פסח שני, לרבי נתן - שניהם פטורים שכבר נזרק עליהם הדם.

גברא דחזי לאכילה - לרבי יהושע (ע"ט.) - מעכב (ואף שסובר שאין אכילת פסחים מעכבת, ואין צריך שיהא הבשר ראוי לאכילה), ודורש זאת מ'איש לפי אכלו', ולכך צריך שיהיו הבעלים חלים משעת שחיטה עד שעת זריקה. לרבי נתן - לסתימת הגמרא - מעכב, אך לר"א - אין מעכב (משמע מסתימת רש"י שאף בשעת שחיטה לא מעכב, אבל לתוס' בשעת שחיטה לכו"ע מעכב, ורק בשעת זריקה נחלקו).

שחטו בטהרה ואח"כ נטמאו הבעלים - לסוברים שאין צריך גברא דחזי לאכילה - יזרק הדם ואל יאכל הבשר בטומאה, ולסוברים שצריך גברא דחזי לאכילה - בטומאת יחיד אין זורקין הדם, בטומאת ציבור זורקים הדם ואין אוכלים הבשר, הגם שפסח הבא בטומאה נאכל בטומאה, היינו דווקא כשבא מתחילתו בטומאה, אבל לא בנטמאו אחר שחיטה - גזירה שמא יבואו לאכול כשנטמאו הציבור אחר זריקה, שאז לא הותרה אכילה בטומאה שהרי לא קרב בטומאה.

דף ע"ט. יום ב' פרשת משפטים - כ"ז שבט תשפ"א **דף ע"ט - עמוד א'**

רבי יהושע סובר שאכילת פסחים אין מעכבת, ולכן אמר שאם נטמא בשר הפסח - לכתחילה אין זורקים הדם, אך אם עבר זורק הורצה. ורק אם נטמאו הבעלים - שאינם ראויים כלל לאכילת הפסח - גם בדיעבד אם זרק לא הורצה, וחייב בפסח שני.

שלמי נזיר שנטמא בשרם - אין זורקים הדם אף אם החלב הקרב למזבח קיים, שצריך שיהא הבשר ראוי לאכילה ויהא ראוי למצוות האמורות בבשרו (שילוח שערן תחת הדוד שמתבשל בו, תנופת זרוע בשלה). ולרבי יהושע היינו רק לכתחילה, אבל אם עבר זורק הורצה, אמנם אם נטמאו הבעלים ואינם ראויים לאכילת הבשר - אף בדיעבד לא הורצה.

שיור בשר להכשיר זריקת הדם (לרבי יהושע שצריך שניהם, ואם אין

בשר אין הדם נזרק) - או כזית אכילת אדם (בשר) או כזית אכילת מזבח (חלב, יותרת הכבד, ושתי כליות), אבל חצי זית אכילת אדם וחצי זית אכילת מזבח אין מצטרפים, ולכן בשר וחלב אין מצטרפים, אך בעולה שכולה למזבח - בשר וחלב מצטרפים. **מנחת נסכים הבאה עם הזבח**, אם נטמא הבשר, אין דינה כבשר להכשיר זריקת הדם.

משנה: נטמא קהל או רובו, או שהכהנים טמאים - יעשו כולם את הפסח בטומאה, נטמא מיעוט הקהל - הטהורים עושים פסח ראשון, והטמאים פסח שני.

נטמאו כלי השרת - יעשו בטומאה. לרב חסדא - כולם עושים בטומאה דווקא אם נטמא הסכין בטומאת מת, שנטמא את האדם השוחט בו. אבל אם נטמא הסכין רק בטומאת שרץ, שאין השוחט נטמא אלא הבשר, רק הטהורים יעשו הפסח, ויאכלו את הבשר הטמא שהוא בלאו, אבל הטמאים שהם בכרת לא יעשו הפסח (ודווקא למ"ד טומאה דחיה בציבור, משא"כ למ"ד הותרה גם הטמאים יעשו בטומאה), ולרבא - גם אם נטמא הסכין רק טומאת שרץ, אף הטמאים יעשו הפסח, שלא נאסר לטמאים אלא בשר טהור ולא בשר טמא **דף ע"ט - עמוד ב'**

מחצה ציבור טהורים ומחצה טמאים : לרב - כל חצי חשוב כרוב, ולכן טהורים עושים לעצמם בטומאה, וטמאים לעצמם בטהרה. לרב כהנא - כל חצי אינו כרוב, ללישנא קמא - טהורים עושים פסח ראשון וטמאים פסח שני. ללישנא בתרא - טמאים אינם עושים כל עיקר, ראשון לא - שאינם רוב, שני לא - שאינם מיעוט. (ולהלן מבואר שלרב כהנא מחלוקת תנאים בזה, ש"א שמחצה על מחצה כרוב).

מחצה על מחצה ונשים משלימות את מחצה הטמאים - למ"ד נשים בפסח ראשון רשות, לכו"ע הטמאים נדחים לפסח שני, כיון שזכרים הטמאים הם מיעוט.

מחצה על מחצה ונשים עודפות על המחצה של הטהורים - למ"ד נשים בראשון חובה, הטמאים אינם עושים פסח ראשון, שהם מיעוט, ופסח שני - לרב אינם עושים, שבזה הנשים לכו"ע רשות, והזכרים הטמאים הם מחצה, ודינם כרוב, ורוב אינם עושים פסח שני. וכן הדין ללישנא בתרא של רב כהנא, שכיון שאינם מיעוט אינם עושים פסח שני. אך ללישנא קמא של רב כהנא - עושים פסח שני, שמחצה אינו כרוב.

מחצה על מחצה ונשים משלימות את מחצה הטהורים - למ"ד נשים בראשון חובה, לרב - טהורים עושים בטהרה וטמאים בטומאה. ולרב כהנא - טמאים אינם עושים הראשון כיון שאינם רוב, וגם את השני אין עושים, שבשני הנשים רשות, והרי הטמאים רוב, ואין רוב עושים פסח שני.

יחיד המכריע את הציבור, והיינו שהטמאים עודפים באחד על הטהורים, לת"ק כולם יעשו בטומאה שאין קרבן ציבור חלוק. ולרבי אלעזר בן מתיא אין היחיד מכריע, משום שנאמר 'לא תוכל לזבוח את הפסח באחד' ודורש שאין היחיד גורם שום נטיה (והוא הדין באחד עודף על הטהורים כמבואר להלן **דף פ.**)

דף פ. יום ג' פרשת משפטים - כ"ז שבט תשפ"א **דף פ' עמוד א'**

שבט אחד טמא ושאר כל השבטים טהורים - לרבי שמעון ורבי יהודה שבט אחד נקרא 'קהל' ונדחית טומאה עבורו, אלא שרבי שמעון סובר שרק שבט זה עושה בטומאה, ושאר שבטים עושים בטהרה, ורבי יהודה סובר שאף הטהורים יעשו בטומאה (אם יצאו), שאין קרבן ציבור חלוק.

מחצה טמאים ומחצה טהורים - אם יש מי שסובר שבאופן

כהן המרצה בתמיד (לפי הצד שכהן המרצה בפסח ונזיר הותרה לו טומאת התהום) - הותרה לו טומאת התהום, שלומדים 'מועדו' 'מועדו' מפסח.

דף פ"א - עמוד ב'

נזיר שנגע ברביעית דם המת או שנשאה - רבי עקיבא היה דן בקל וחומר שמגלח (סותר נזירותו) עליה, שמה עצם כשעורה שאין מטמאה באהל אף על פי כן נזיר מגלח עליה (מהלכה למשה מסיני), ק"ו לרביעית דם המת שמטמאה באהל. ורבי אליעזר השיבו שאין דנים קל וחומר מהלכה למשה מסיני, וכן נקטה הגמרא כאן.

המקור שטומאת התהום הותרה בפסח ונזיר - הלכה למשה מסיני, ויש אסמכתא לכך מפסוקים (בנזיר - וכי ימות מת עליו - במחזורת עליו. בפסח - לרבי יוחנן, 'איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה **לכם**' - בטומאה המחזורת לכם. לריש לקיש, כ'דרך', מה דרך בגלוי - אף טומאה בגלוי).

נודע לו לפני זריקה שנטמא בטומאת התהום - מותר לזרוק לכתחלה, שמרצה עליו הציץ (רש"י פ"א ד"ה בתמיד), אבל נודע לו לפני שחיטה - לא ישחוט (רש"י ד"ה שאין לו מקום, ועל ג"כ לעיל פ: ד"ה נטמא גופו).

טומאת תהום הותרה רק לפסח ונזיר ולא לתרומה, ולכן מת המונח לרחבו של דרך, העובר בדרך זו - טמא לתרומה, שבודאי עבר על המת (ולפסח ונזיר טהור, אף שודאי עבר עליו, כיון שבשעה שעבר עליו לא היתה הטומאה ידועה). ואם אין ממלא כל רוחב הדרך, אלא יש מקום לעבור, או שהיה מונח לאורך הדרך - טהור גם לתרומה, שמא לא עבר עליו, וספק טומאה ברשות הרבים טהור. וכן אם היה מונח לרחבו אלא שהיה משובר ומפורק - טהור גם לתרומה, שאפשר שהלך בין העצמות ולא נטמא, אבל אם היה בקבר, הקבר מצרפו וכל המקום מטמא, ואף החלק הריק שבקבר. וכן אם היה טעון ורכוב כיון שנע ונד לכאן ולכאן בודאי עבר על המת.

טומאת תהום היינו דווקא שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, כגון שמצאו המת טמון בתבן, בעפר, ובצורות, שמכוסה מהכל. אבל הכיר בה אחד בסוף העולם, אין זו טומאת התהום, ולכן אם היה במים, באפילה, בנקיקי סלעים, שהמציץ יכול לראות וראוי להכיר אין זו טומאת התהום.

משנה: נטמא כל הפסח או רובו - צריך לשורפו לפני הבירה (בית המקדש) לעיני הכל כדי לביישו, ושורפו מעצי המערכה, שתנאי בית דין הוא, ועל מנת כן מקדישין את העצים (רש"י פ"ב ד"ה לידי תקלה. ותוס' כאן). נטמא מיעוטו, וכן הנותר - שורפים בחצרותיהם וגגותיהם מעצי עצמם, וצרי עין שורפים אותו לפני הבירה מעצי המערכה.

דף פ"ב . יום ה' פרשת משפטים - כ"ט שבט תשפ"א

דף פ"ב - עמוד א'

אכסנאי שאין לו עצים - שורף אף מיעוט קדשיו שנפסלו לפני הבירה מעצי המערכה. לרב פפא דווקא כשכבר יצא לדרך לא הטריחוהו לחזר אחר עצים, ולרב זביד אפילו אם עדיין לא יצא לדרך, כיון שאין לו שם עצים משלו עשו דינו כדין צרי עין ששנינו במשנה.

מעצי המערכה בחצרו - לא ישרוף, שמא ישארו בידו מהעצים ויבא לידי תקלה ליהנות מהן הנאה אחרת.

לפני הבירה מעצי עצמו - לא ישרוף. לרב יוסף - שלא לבייש את מי שאין לו. לרבא - מפני החשד, כיון שמחזיר מותר העצים לביתו, יאמרו שלוקח משל הקדש. ונפקא מיניה בעצים קלים שאין משתמשים בהם לעצי המערכה, שטעמו של רבא לא שייך.

ראש המעמד מעמיד את הטמאים בכל בוקר על שער

זה אין עושים כולם בטומאה, וגם סובר שאין קרבן ציבור חלוק כיון שגנאי הוא, לרב - מטמאים אחד בשרץ כדי שירבו הטמאים ויעשו כולם בטמאה (ואין מטמאים אותו במת, שלא לדחותו מקרבן חגיגה). לעולא - משלחים אחד מהטהורים לדרך רחוקה (ואין מטמאין אותו בשרץ, שסובר שוחטין וזורקין על טמא שרץ, ואינו מכריע את הציבור לרוב טמאים).

תשלומי חגיגה כל ימי החג כשלא היה ראוי ביום ראשון - למ"ד שכל שבעה תשלומי ראשון הם, אינו מביא (ולכן במחצה על מחצה סובר עולא שאין מטמאים אחד מהטהורים בטומאת מת, שמדחים אותו מהבאת קרבן חגיגה אף שיכול להטהר עד יום שביעי של פסח), ולמ"ד תשלומים זה לזה - גם אם לא ראוי ביום ראשון מביא בשאר ימים.

רוב ציבור זבים (שאינן מביאים בטומאה אף כשרוב הציבור טמאים) ומיעוטים טמאי מת - לרב, טמאי מת אין עושים לא בראשון - כיון שהם מיעוט, ולא בשני - כיון שהציבור לא עשה בראשון, לשמואל, מקריבים בראשון (כיון שאין רוב ציבור טהורים אין הטמאים נדחים לשני. תוס' להלן ע"ב ד"ה בראשון).

רובם טמאי מתים ומיעוטים זבים - טמאי מת מקריבים בראשון. זבים: לרב הונא אין מקריבים פסח שני, שאין תשלומים לפסח הבא בטומאה, שרק כשהציבור עושים ראשון בטהרה נדחים הטמאים לפסח שני. לרב אדא בר אהבה - מקריבים בשני, שיש תשלומים לפסח הבא בטומאה.

דף פ' עמוד ב'

שליש זבים ושליש טהורים ושליש טמאי מתים - טמאי מת אינם עושים את הראשון, כיון שמיעוט הם, ולא את השני, שבצירוף הזבים יש רוב שלא עשו פסח ראשון, ורוב אינם נדחים לשני (ולשמואל עושים טמאי מת את הראשון. תוס').

משנה: הפסח שנזרק דמו ונודע שבשר הפסח או דמו היו טמאים - הציץ מרצה, וכשר. נודע שנטמא בעליו - אין הציץ מרצה וחייב בפסח שני. וכן בנזיר. אבל אם נודע שנטמאו בעלים בטומאת התהום - הציץ מרצה בקרבן פסח ונזיר.

ריצוי הציץ במזיד - לרבינא, אפילו נטמא הקרבן במזיד הציץ מרצה, ובלבד שזרק הדם בשוגג. לרבי שילא, אפילו אם זרק במזיד מרצה, ובלבד שננטמא בשוגג.

טומאת תהום לא הותרה בשרץ, והיינו בקרבן פסח, למ"ד אין שוחטים וזורקים על טמאי שרץ. אך בנזיר אין צריך לריצוי ציץ, שאפילו שרץ ודאי אינו סותר נזירותו.

טומאת תהום של כהנים המקריבים - איבעיא בגמרא אם הציץ מרצה בקרבן פסח ונזיר רק על טומאת הבעלים, או גם על הכהנים (ועיין דף פ"א ע"ב שלפי הצד שמרצה גם על טומאת כהן, הוא הדין בקרבן תמיד, וברמב"ם פרק ד' מהלכות ביאת מקדש ה"ו פסק שכן הוא כל הקרבנות).

דף פ"א . יום ד' פרשת משפטים - כ"ח שבט תשפ"א

דף פ"א - עמוד א'

שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עבודה קרבן פסח ביום שני שלה ואח"כ ראתה, כיון שננטמאה אינה אוכלת ממנו. ולענין חיובה בפסח שני - לרבי יוסי פטורה, שסובר שרק מכאן ולהבא היא טמאה, כיון שמקצת היום עולה לספירתה, והיתה טהורה בשעת הקרבן. ולחכמים איגלאי מילתא למפרע שזבה היתה בשעת הקרבה, וחייבת בפסח שני. מודה רבי יוסי שמדרבנן מטמאה למפרע.

זבה גדולה לרבי יוסי הסובר ששומרת יום טמאה רק מכאן ולהבא, משכחת רק בשופעת ג' ימים רצופים, או ברואה ב' ימים בבין השמשות.

טומאת תהום לא הותרה אלא בטומאת מת, ולא בטומאת שרץ וטומאת זיבה.

שריפה כדין נותר (אבל אם בשעה שנעשה נותר לא היה בהן מוח - אפשר לזרוקו, שרק הראוי לאכילה שנשאר - חייב שריפה).

עצמות הפסח שנפסל - לת"ק אין איסור לשוברן, שנתמעטו מ'ועצם לא תשברו בו' - ולא בפסול (ולשיטתו - אם נחלוק על רבי יצחק ונאמר ששימוש נותר אינו מחשיב כנותר - אין צריך לשרוף את עצמות הפסח שנתותר בהן מוח ונפסל בנותר, אלא חולץ המוח מהן ושופרו, ואת העצמות זורק).
לרבי יעקב - אם היתה לפסח שעת הכושר (נותר) אסור לשברן (ולכן חייבה המשנה לשרוף את עצמות הפסח שנתותרו, מפני המוח שבהן, ואין ראייה לרבי יצחק ששימוש נותר מחשיב לנותר), לא היתה לו שעת הכושר (נטמא קודם זריקה) מותר לשברן.

מצא עצמות קדשים שבורין וחלוצין: בשאר קדשים (שאינן בהם איסור שבירת עצם) - אין צריך לשרפן (אף לרבי יצחק - שאם שימשו לנותר צריכות שריפה), שמסתמא חלצום קודם שנעשה המוח שבהן נותר ואכלוהו, ולא שימשו נותר. בפסח - לרב נחמן בר יצחק צריך לשרפן, שכיון שאסור לשברן קודם שנפסל הפסח מסתמא לא חלצום עד אחר שנעשה המוח שבהם נותר (כרבי יעקב - שאין בהם משום שבירת עצם), והרי הם עצמות ששימשו נותר שצריכות שריפה (כדברי יצחק). ולרב זביד - גם בפסח אם הן חלוצין אין חייב לשרפן מחמת הספק שמא חלצום אחר שנעשה המוח נותר ושימוש נותר. ורק אם מצא ציבור של עצמות והעליונים חלוצים - בשאר קדשים יכול לסמוך שכולם חלוצים ופטורים משריפה, ואין צריך לבדקן. אבל בפסח שיש בו איסור שבירת עצם, צריך לבדוק כולם אם לא נותר עצמות שלמות שלא חלצום וחייבים שריפה.

דף פ"ג - עמוד ב'

סתם גידים דינם כבשר, ונמנים עליהם בפסח, ויוצא בהם ידי חובתו, ואם נותרו חייבים בשריפה. גידי צואר (שהם קשים) - לרב יהודה בשם רב אינם כבשר, אלא כעץ בעלמא, ואין צריכים שריפה.

גיד הנשה - לרבי יהודה נוהג איסורו רק באחת מהירכיים, והדעת מכרעת דהיינו של ימין (ולחכמים חולין פ"ט): נוהג גם בימין וגם בשמאל). וספק בכוונת רבי יהודה 'והדעת מכרעת', האם מכריע שרק של ימין אסור, או שעדיין ספק ורק מסתבר יותר ששל ימין. ולענין שריפת גיד של פסח - לחכמים ששניהם אסורים אינם טעונים שריפה, לרבי יהודה - מספק שניהם טעונים שריפה, ואם נפשוט שכוונת רבי יהודה שרק של ימין אסור - של ימין נשרף, של שמאל נזרק, ואם נתערבו ואין ניכרים שניהם בשריפה.

שמנו של גיד הנשה - מן התורה מותר באכילה, ונהגו בו איסור, וכיון שמדאורייתא מותר חל איסור נותר עליו, וחייב בשריפה.

שני גידים יש בגיד הנשה, הפנימי - אסור מן התורה, החיצון - אסור רק מדרבנן, וחל עליו שם נותר כיון שמותר מן התורה.

שריפת נותר ביום טוב אסורה, ואין אומרים שעשה (שריפת קדשים) תדחה לא תעשה (איסור מלאכה ביו"ט) - א. לתנא דבי חזקיה, שנאמר 'לא תותרו ממנו עד בוקר' ו'הנותר עד הבוקר', וחזר לכתוב 'בוקר' ללמדנו שרק בבוקר שני (חול המועד) נשרף. ב. לאביי, מ'עולת שבת בשבתו' - ולא עולת חול בשבת ויו"ט, וכל שכן שריפת קרבן חול שנפסל. ג. לרבא, מ'הוא לבדו יעשה לכם' - ולא מכשירי אוכל נפש ולא מילה שלא בזמנה, והוא הדין שריפת נותר שאין זו זמנה. ד. לרב אשי, 'שבתון' הנאמר ביו"ט עשה הוא, והוי ליה איסור מלאכה ביו"ט עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה.

המזרח, לרב יוסף - לביישם. לרבא - מפני החשד, שלא יאמרו שמפני מלאכתם הם חדלים מעבודתם. ונפקא מיניה במפונק שבטל ממלאכה, וכן מי שיש לו אומנות קלה ששכרה מועט, שטעמו של רבא לא שייך בהם, שלא יחשדוהו שבטל מעבודה מחמת מלאכתו.

משנה. הפסח שיצא מירושלים או שנטמא, כיון שהפסול בגופו - ישרף מיד. נטמאו הבעלים או שמתו, כיון שאין הפסול בגוף הזבח - תעובר צורתו וישרף בט"ז ניסן, ולרבי יוחנן בן ברוקה ישרף מיד.

דף פ"ב - עמוד ב'

הלכה למשה מסיני שכל פסולי קודש בשריפה, בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים כגון נשפך דמה, יצא, נכנס, לן, נשחטה בלילה, אנינות.

הפסוק 'בקדש באש תשרף' בא ללמדנו שקדשים שנפסלו נשרפים בקודש.

הפסוק 'זהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף' בא ללמדנו שגם קדשים שננטמאו נשרפים, שלולי הפסוק היינו אומרים שהלכה למשה מסיני נאמרה רק בפסולים שאינם שייכים בחולין, אבל בטומאה ששייכת גם בחולין אין צריך שריפה אלא די בקבורה.

פסול גופו - לתנא של המשנה אין צריך עיבור צורה, ולתנא דבי רבה בר אבוא טעון עיבור צורה, שלומד פיגול בגזירה שוה 'עון' 'עון' מנותר, ולשיטתו חטאת אהרן ששרפיה בלא עיבור צורה, הוראת שעה היתה.

מחלוקת תנא קמא ורבי יוחנן בן ברוקה במשנה - אם פסול בעלים טעון עיבור צורה: לרב יוסף - דווקא בנטמאו הבעלים קודם זריקה, שבזה סובר רבי יוחנן בן ברוקה שכיון שמתחילה לא היה הבשר ראוי לאכילה הרי זה כפסול הגוף, אבל נטמאו אחר הזריקה לכו"ע טעון עיבור צורה. לרבי יוחנן - אף לאחר זריקה נחלקו.

טעם שריפת חטאת אהרן: לרבי נחמיה - מפני אנינות, שלא הותר להם לאכול באנינות אלא קדשי שעה (ולרבי יוחנן, רבי נחמיה סובר כרבי יוחנן בן ברוקה שפסול בעלים אין צריך עיבור צורה, גם אם נפסל אחר זריקת הדם, ולכן גם חטאת זו נשרפה בלא עיבור צורה, אף שפסול בעלים בחטאת קודם זריקה היא כפסול בעלים אחר זריקה, כיון שאין עיקרה של חטאת לאכילה). לרבי יהודה - מפני שנטמאה באונס.

דף פ"ג. יום ו' ר"ח פרשת משפטים - ל' שבט תשפ"א

דף פ"ג - עמוד א'

חטאת חיצונה שהכניס דמה לפנים - פסולה ונשרפת. לחכמים - לומדים זאת מ'וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד וגו' לא תאכל באש תשרף'. לרבי יוסי הגלילי - מחטאת אהרן שנשרפה, ושאל משה 'הן לא הובא את דמה אל הקודש פנימה', ומשמע שאילו הובא פנימה נשרפת.

פריים הנשרפים ושעירים הנשרפים חוץ לג' מחנות, לרבי יוסי הגלילי, אם יצא דמם או נטמא - נשרפים בבית הבירה, ויש לאו על אכילתו, ולומד זאת מהפרשה של 'וכל חטאת אשר יובא מדמה' וגו'.

משנה. עצמות קרבן פסח שיש בהן מוח, וכן הגידים שאי אפשר לאוכלם (יבואר בגמרא), ושאר נותר - ישרפו בט"ז ניסן, חל ט"ז בשבת - ישרפו ביו"ט, שאין שריפתם דוחה לא שבת ולא יו"ט.

עצמות קדשים ששימשו למוח שנותר בהן - לדעת רבי יצחק נעשות העצמות בסיס לדבר האסור - למוח שבהן שהוא נותר - ומטמאות את הידיים כנותר, וכן צריכות